

Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen raportti 2020

Dnro 995/00.01.02.00.01/2021

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ruokaviraston raportti
Hyväksytty kesäkuussa 2021

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö
Hyväksyjä Sirpa Kiviruusu

Esittelijä Kitty Schulman
Lisätietoja Kitty Schulman

Sisällysluettelo

- 1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA
- 2 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN
- 3 TOIMIJOIDEN TOIMINTA JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTEMUKAISUUS
  - 3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys
- 4 AUDITOINNIT, ARVIO- JA OHJAUSKÄYNNIT JA MUU SAATU PALAUTE
- 5 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET
  - 5.1 Toimijoiden säädöstentuntemuksen varmistaminen
  - 5.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen
  - 5.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet
- 6 VALVONNAN RESURSSIT
- 7 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN

Eläinlääkinnällinen rajatarkastus kattaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625, jäljempänä valvonta-asetus, artiklan 47 a) ja b) kohdassa tarkoitettujen eläinten ja tuotteiden tuontivalvonnan. Tarkastukset suoritetaan Ruokaviraston ELSI-jaoston raja-eläinlääkärien toimesta Helsingin sataman, Helsingin lentoaseman ja Vaalimaan maantien rajatarkastusasemilla. Tarkoituksena on varmistaa unionin alueelle tuotavien eläinten ja eläinperäisten tuotteiden turvallisuus eläinten ja ihmisten terveyden kannalta. ELSI-jaostolle kuuluu myös valvonta-asetuksen 47 artiklan a) ja b) kohdassa tarkoitettujen eläinten ja tuotteiden laittomaan maahantuontiin liittyvien tapausten selvittäminen. Tuonnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä vain tuontia EU:n ulkopuolisista maista.

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Eläinlääkinnällinen rajatarkastusjärjestelmä saavutti vaikuttavuustavoitteet, sillä Suomessa ei todettu eläintauteja tai zoonooseja, jotka olisivat levinneet Suomeen eläinperäisten tuontituotteiden tai eläinten mukana. EU:n ulkopuolelta tuotujen tuote-erien ei todettu aiheuttaneen erityisiä riskejä kuluttajille tai eläintautien leviämisen vaaraa. Niiden yksittäisten erien kohdalla, joissa riskejä todettiin, ryhdyttiin vaadittaviin toimenpiteisiin, kuten erän hylkäämiseen, ehdolliseen hyväksymiseen tai paikalliselle viranomaiselle ilmoittamiseen jatkotoimenpiteitä varten.

Rajaeläinlääkärien toiminta rajatarkastusasemilla oli systemaattista ja yhtenäistä. Resurssit kohdistettiin tarkastusten suorittamiseen lainsäädännön mukaisesti. Vaalimaan rajatarkastusasemaa ei pystytty pitämään auki lain vaatimaa kolmea päivää viikossa lomien aikana.

Ruokavirasto ohjaa Tullia koskien eläinperäisten elintarvikkeiden ja tuotteiden tuliais-tuontia sekä omien lemmikkien siirtoa kolmansista maista. Tullin ohjausta suoritettiin käytännön tasolla rajaeläinlääkärien toimesta sähköpostitse ja puhelimitse sekä keväällä Tullin rajoituspäivillä. Uuden lainsäädännön toimeenpanoon liittyen yhteistyö Tullin kanssa oli tiivistä läpi vuoden.

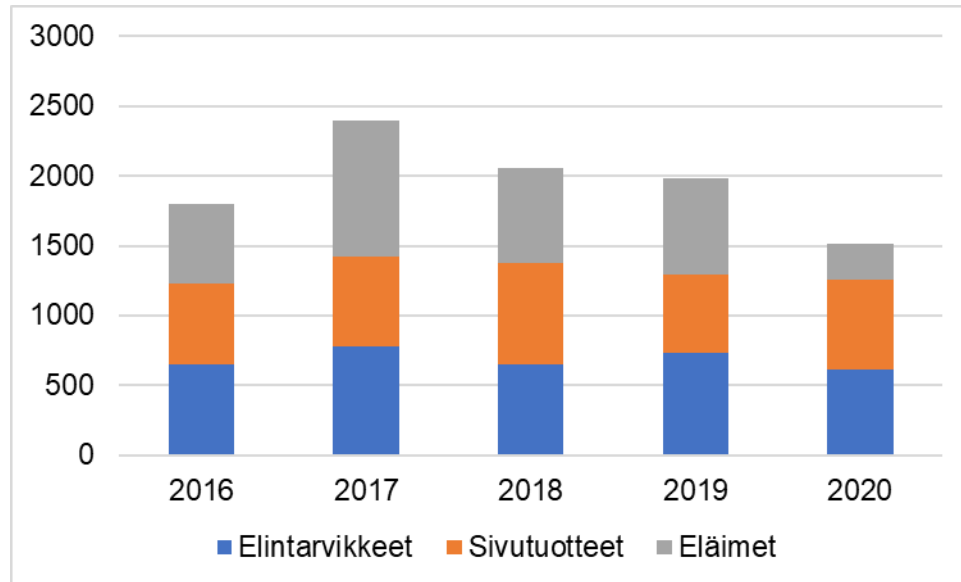
Säädösten vastaisesti Suomeen kolmansista maista tuotujen lemmikkieläinten määrä on vaikea arvioida. Laittomien lemmikkien osalta valvonta ei ole kaikilta osin vaikuttavaa. Seuraamukset ovat riittämättömiä ja käsittelyajat pitkiä. Tällä hetkellä hallintopäätöksen saanut henkilö voi pakoilemalla välttää seuraamukset, eikä keinoja tällaisen henkilön kiinni saamiseksi ole. Keväällä 2018 perustetun viranomaisyhteistyöryhmän voimin on yhdessä kehitetty valvontatoimia. Poliisilla, Tullilla ja verottajalla on huomattavasti tehokkaampia keinoja käytettävissä etenkin järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi. Mediassa on spekuloitu, että laitton lemmikkituonti olisi noussut vuonna 2020. Koronapandemian mukanaan tuoma kodinläheinen elämä on lisännyt lemmikkien kysyntää huomattavasti. Ruokaviraston tietoon ei kuitenkaan ole tullut aikaisempaa suurempia määriä epäilyä laittomasti maahantuoduista lemmikeistä kolmansista maista.

2 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

Eläinlääkinnälliseen rajatarkastukseen tuotavien erien lukumäärään ei voi vaikuttaa etukäteen. Erien kokonaislukumäärä vaihtelee muun muassa suhdanteiden mukaan. Vuonna 2020 tuote-erien määrä pysyi lähellä edellisen vuoden tasoa mutta eläviä eläimiä saapui rajatarkastukseen huomattavasti vähemmän kuin vuonna 2019 johtuen lähinnä koronapandemiaan liittyvistä rajoituksista. Kaikki erät pystyttiin tarkastamaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Tuote-eristä tarkastetaan 100 % (asiakirjat ja tunnistustarkastus), mutta vain osalle tehdään fyysinen tarkastus. Kaikille eläville eläimille tehdään tunnistustarkastus, fyysinen tarkastus ja hyvinvointitarkastus asiakirjatarkastuksen lisäksi. Vuonna 2020 Helsinki-Vantaan lentoaseman, Helsingin sataman ja Vaalimaan rajatarkastusasemilla tarkastettiin yhteensä 1 328 tuote-erää (sisältäen kauttakuljetus- ja muonituserät) sekä 255 erää eläimiä.

Kuva 2.1 EU:n alueelle jääneet erät 2016–2020.

Näytteitä otettiin tuote-eristä erillisten rajatarkastusasemakohtaisten näytteenotto-suunnitelmien mukaisesti. Suunnitelmat laadittiin edellisen vuoden tuontitilastojen perusteella huomioiden tyypillisimmät ongelmat EU-tasolla kussakin kategoriassa. Koronavirusta ei voitu ennustaa näytteenottosuunnitelmaa tehtäessä, mutta koronarajoitusten merkitys näkyi lähinnä siinä, että eläimistä ei otettu näytteitä.

Naudanlihan osalta suunnitelma ei Helsingin sataman rajatarkastusasemalla toteutunut, koska vuonna 2020 kaikki naudanliha ja täten suuri osa punaisesta lihasta tuotiin Brasiliasta, jota koskee Euroopan Komission jatkuva tehostettu valvonta. Nämä näytteenotot tehtiin siksi näytteenottosuunnitelman ulkopuolella ja dokumentoitiin erikseen.

Hevosonlihasta, riistanlihasta ja lampaanlihasta otettiin näytteitä suunnitelman mukaisesti. Kalastustuotteiden osalta näytteitä otettiin tonnikalasta, katkaravuista, mädistä ja viljellystä kalasta, joiden osalta näytteenottosuunnitelma toteutui 75 %. Eläinten rehujen osalta näytteenottosuunnitelman mukaisesti otettiin näytteitä Salmonella- ja enterobakteeritutkimuksiin sekä raskasmetallitutkimuksiin. Näytteenottosuunnitelma eläinten rehujen suhteen toteutui 100 %. Hunajan sekä siipikarjanlihan ja -lihavalmisteen näytteenotto oli jaettu rajatarkastusasemien kesken, koska eriä tulee hyvin vähän. On mahdollista, että kolmelle rajatarkastusasemalle tulee vuodessa vain yksi erä. Vuonna 2020 hunajaa ei tuotu, mutta siipikarjanlihasta otettiin yksi näyte.

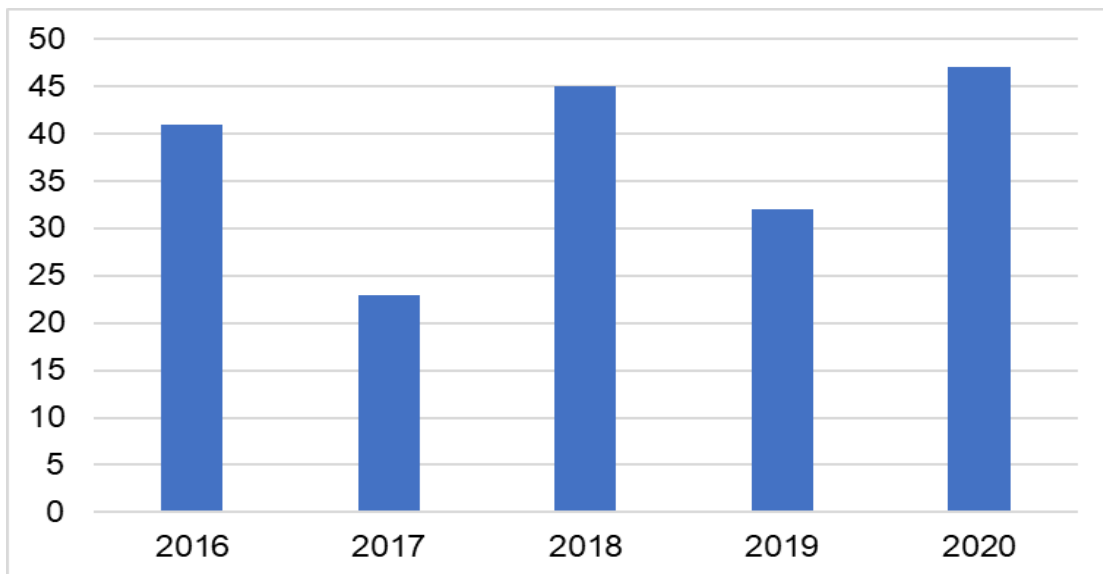
Lentokentällä näytteitä otettiin ihmisravinnoksi tarkoitetuista lampaiden suolista. Vaalimaalla isoissa laatikoissa tulevien pakastettujen lihojen jakaminen laboratorionäytteisiin ilman avustavaa henkilökuntaa on käytännössä mahdotonta, eikä näytteenottosuunnitelma täten toteutunut. Kaikkien näytteiden osalta tulos oli hyväksyttävä, eikä suunnitellusta näytteenotosta johtuen hylkäykseen jouduttu.

Elävistä eläimistä ei otettu näytteitä vuonna 2020 koronarajoitusten takia. Tuontikoirien raivotautivasta-ainetutkimuksia on tarkoitus jatkaa, kun tilanne normalisoituu.

Tuontilupia myönnettiin kaikkiaan 47, joista 10 eläville eläimille ja 1 elintarvikkeille. Loput 30 tuontilupaa myönnettiin tutkimustarkoituksiin ja kaupallisiksi näytteiksi. Osa elävien eläinten tuontiin myönnetty tuontiluvat myönnettiin koirille ja kissoilla, jotka olivat normaalioloissa matkustaneet omistajansa kanssa Suomeen, mutta joiden Suomeen pääsy lykkääntyi koronapandemian takia, eikä olisi ollut mahdollinen ilman force majeure tuontilupaa.

Tuontiluvissa määritetään ehdot, joilla tietty tuote tai eläin voidaan tuoda maahan silloin, kun ehtoja ei ole määritetty EU:n tai kansallisessa lainsäädännössä tai lainsäädäntö vaatii tuontiluvan myöntämistä. Tuontiluvan ehdot ovat varsin tiukat ja tarkat ja tuontilupa myönnetään esimerkiksi ainoastaan tiettyyn määränpäähän, jonne tuotteen päätymistä on seurattava. Sivutuotteiden osalta kunnaneläinlääkärit ovat suorittaneet valvontaa niissä paikoissa, joihin Ruokavirasto on myöntänyt tuontilupia. Tuontiluvat ovat voimassa kaksi vuotta.

Kuva 2.2 Vuosina 2016–2020 myönnetty tuontiluvat.

3 TOIMIJOIDEN TOIMINTA JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS

3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys

Elintarvikkeet ja tuotteet

Puutteita esiintyi pääasiassa tuotteissa, joita tuodaan vähän tai kun tuotetta tuotiin ensimmäisiä kertoja. Pääosin tuojat ovat vakiintuneita kaupallisia tuojia ja noudattavat sovittuja toimintatapoja. Ongelmat pyritään estämään tiedotuksella, neuvonnalla ja pyytämällä terveystodistus ja eräkohtaiset tuontiasiakirjat nähtäväksi ennen tuontia. Säännöstenvastaisuuksien syynä on usein lähettäjään viranomaisen tai kuljettajasta vastaavan tahon huolimattomuus tai tietämättömyys säännöksistä. Korjaavat toimenpiteet tulevat maahantuojan hoidettavaksi. Hylkäämisen seuraukset tulevat aina tuojan maksettavaksi.

Mikäli puute on korjattavissa, voidaan erä pidättää rajatarkastusasemalle toimenpiteitä odottamaan (esim. virheet terveystodistuksessa). Uusi todistus saadaan usein jo

ennen erän saapumista rajatarkastusasemalle. Mikäli korjaavia toimenpiteitä ei pystytä suorittamaan tai esiintyy vakavampia puutteita, erä hylätään.

Yleisimmät korjattavissa olevat virheet olivat puutteet pakkausmerkinnöissä. Rajatarkastusasemilla annettujen kirjallisten huomautusten sekä hylkäysten määrät ja niiden syyt käyvät ilmi taulukoista 5.2.1 ja 5.2.2.

Komission suoja päätökset rajoittavat voimakkaasti tuontia riskimaista muiden rajoitusten lisäksi. Rajatarkastus pidättää erän, mikäli laitoksesta on olemassa RASFF-ilmoitus (Rapid Alert System for Food and Feed) ja/tai Komission asettama tehostettu valvonta. Konttien pidättäminen Hakuninmaalle on aiheuttanut lisätyötä ja yhteydenottoja maahantuojilta. Hakuninmaan pienentyneen piha-alueen vuoksi kontteja ei voida pidättää useita yhtä aikaa, vaikka tilanne sitä vaatisi. Tällöin on pyritty estämään riskikonttien saapuminen ennen kuin edellinen on poistunut. Riski perustuu Tullin antamaan ennakoilmoitukseen, jonka pohjalta voidaan tarkastaa, onko erälle voimassa RASFF-ilmoituksia tai tehostettua valvontaa, joka aiheuttaa pysäyttämisen. RASFF-ilmoitukset tarkastetaan viimeistään rajatarkastuksen yhteydessä.

Brasiliasta tuotaville eläinperäisille elintarvike-erille Komissio asetti vuonna 2017 100 % fyysisten tarkastusten frekvenssin sekä 20 % laboratoriotutkimusfrekvenssin. Vuonna 2020 Helsingin sataman rajatarkastusasemalla otettiin näytteitä mikrobiologista tutkimusta varten kolmesta (yht. 5 erää) Brasiliasta tuodusta lihaerästä. Näistä pidettiin erillistä kirjaa näytteenottosuunnitelman ulkopuolella. Kaikki tulokset olivat sallittujen raja-arvojen puitteissa.

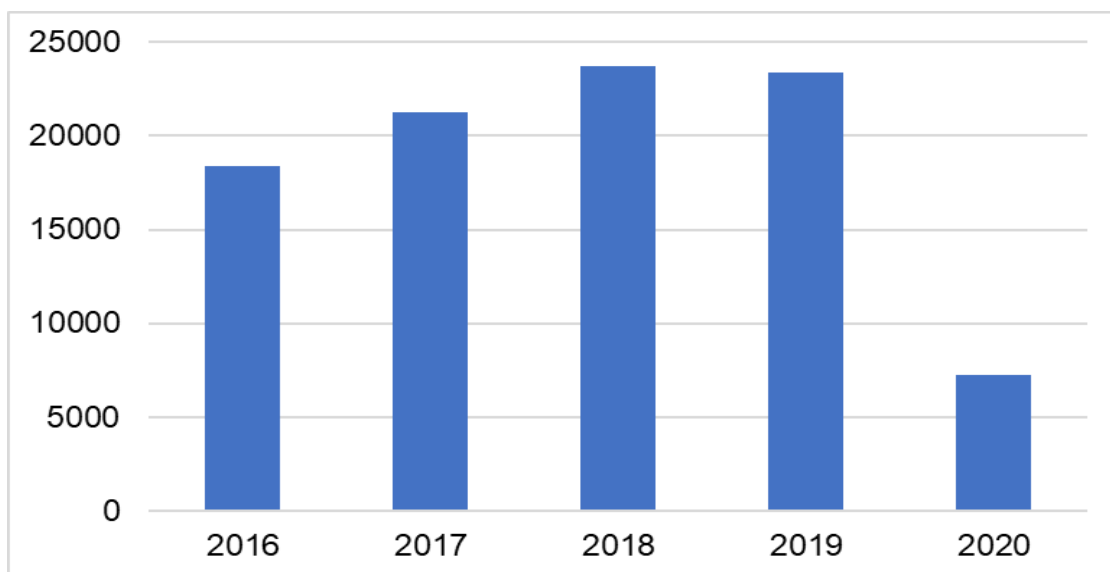
Eläimet

Rajatarkastuksen vaativia elävien eläinten erä hylätään vain vähän, koska tuojia pyydetään aina toimittamaan asiakirjat tarkastettaviksi ennen tuontia. Tällöin puutteet voidaan korjata ennen rajatarkastusta. Elävät eläimet voidaan jättää rajatarkastusasemalle lyhyeksi ajaksi odottamaan asiakirjojen puutteiden korjaamista. Rajatarkastusasemilla annettujen eläviin eläimiin liittyvien kirjallisten huomautusten sekä hylkäysten määrät ja niiden syyt käyvät ilmi taulukosta 5.2.3. Vuonna 2020 yhtään eläintä ei jouduttu pidättämään rajatarkastusasemalla. Seuraeläinten rajatarkastuksissa pidettiin keväällä parin kuukauden tauko henkilökunnan suojelemiseksi koronapandemialta. Tauko ei merkittävästi vaikuttanut eläintuontien määrään, koska eläinten rajatarkastuksiin liittyviä pyyntöjä tuli minimaalinen määrä tauon aikana.

Tullin tarkastamat lemmikkieläimet

Omistajan mukana matkustavat lemmikkieläimet tarkastaa Tulli Ruokaviraston ohjauksessa. Kaikki matkustajat eivät välttämättä ota määräyksistä selvää ennen matkalle lähtöä, vaikka Ruokavirastoon tuleekin runsaasti kyselyitä ja annetaan neuvontaa eläinten matkustamisesta. Tullin tarkastamien lemmikkieläinten määrät kolmasmaarajoilla vuosina 2016-2020 käyvät ilmi kuvasta 3.1.1. Poikkeamia havaittiin 3,3 % tapauksista vuonna 2020. Tarkastusten määrässä näkyy selvästi koronapandemian aiheuttamat rajoitukset ihmisten matkustamisessa.

Kuva 3.1.1 Tullin tarkastamien lemmikkieläinten määrät kolmasmaarajoilla vuosina 2016-2020.

Eläinten laiton maahantuonti

Laittomassa koirien ja kissojen tuonnissa kyseessä on usein tahallinen yritys välttää rajatarkastus tai välinpitämättömyys ohjeiden etsimistä kohtaan. Suomeen tuodaan pentuja myyntiin rajatarkastuksen ohi, jolloin tuoja välttyy tulli- ja rajatarkastusmaksuilta. Netissä toimii koirien kuljetusrinkejä, jotka kuljettavat eläimiä kolmansista maista ympäri Eurooppaa laittomasti. Näiden ryhmien toimintaan on vaikea puuttua. Suurin osa tapauksista ei tule viranomaisten tietoon.

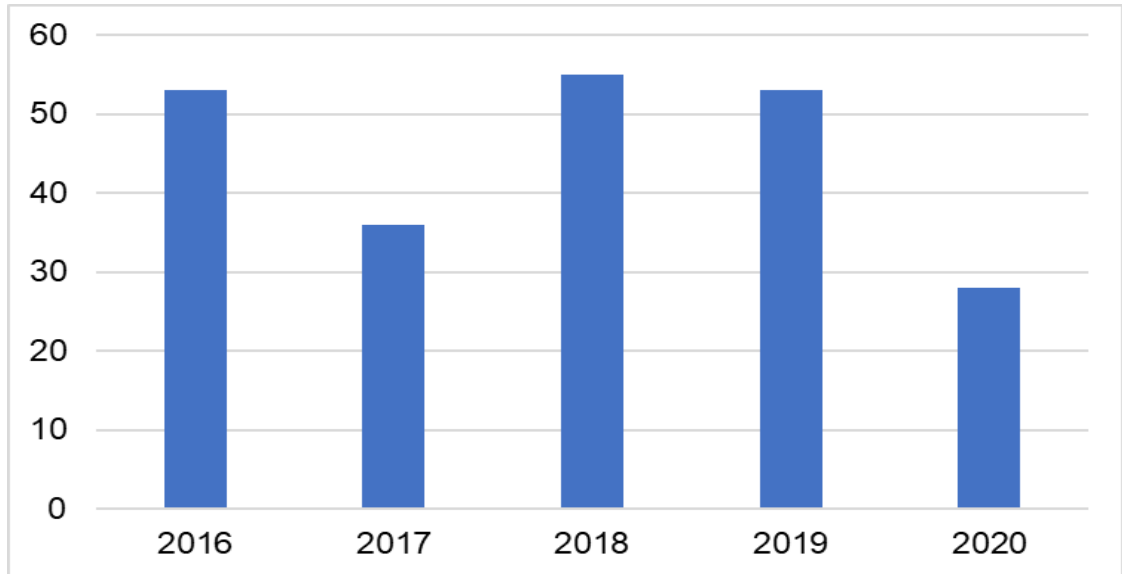
Viranomaispäätökseen palautuksesta, lopetuksesta tai karanteenista voi ryhtyä siinä vaiheessa, kun eläin on tarkastettu virkaeläinlääkärin toimesta. Osa tapauksista jää kuulemisen tasolle. Osa laittomiin lemmikkeihin liittyvistä tapauksista ratkesi ilman hallintopäätöstä. Näihin kuuluu mm. yli 6 kk maassa olleet ja ennen hallintopäätöksen laatimista todistettavasti palautetut tai lopetetut eläimet sekä viranomaistoimintaa paikoilevat henkilöt. Vuonna 2020 hallintopäätöksiä tehtiin 28 kpl (kuva 3.1.2). Hallintopäätöksen noudattamisen tehosteeksi on säännönmukaisesti asetettu juokseva uhkasakko. Toimenpiteiden suorittaminen varmistettiin Tullin antamalla poistumistodistuksella tai eläinlääkärin antamalla lopetustodistuksella.

Vuonna 2020 koronapandemian aiheuttaman poikkeusolojen aikana, jolloin eläinten palautukset alkuperämaihin eivät olleet mahdollisia, osa hallintopäätöksistä annettiin eristyspäätöksinä. Niissä eläimen omistajaa veloitettiin rokottamaan eläin raivotautia vastaan ja pitämään eristyksessä 21 vrk ajan (listatut maat), tai rokottamaan eläin raivotautia vastaan, ottamaan verinäyte vasta-ainetestiin 30 vrk:n kuluttua ja pitämään eristyksessä 3kk ajan verinäytteen oton jälkeen (ei-listatut maat). Toimenpiteiden suorittaminen varmistettiin virkaeläinlääkärin tarkastuksilla.

Laittomasti maahantuotujen koirien käsittelyä helpottaisi eristys-/karanteenitilojen olemassaolo. Maa- ja metsätalousministeriön pyynnöstä tehtiin markkinakartoitus tällaisten tilojen löytämiseksi pääkaupunkiseudulta vuonna 2019. Ikävä kyllä markkinakartoitus ei antanut toivottua tulosta.

Kuva 3.1.2 Laittomasti maahantuotuihin lemmikkeihin liittyvät hallintopäätökset vuosina 2016–2020.

4. AUDITOINNIT, ARVIO- JA OHJAUSKÄYNNIT JA MUU SAATU PALAUTE

Eläinlääkinnällinen rajatarkastus ei ollut auditoinnin kohteena 2020. Komission sivuteauditointi lykkäytyi vuodelle 2021.

Asiakaspalaute on ollut pääosin myönteistä paitsi laittomasti maahantuotuihin eläimiin liittyen. Vuonna 2020 hallintopäätöksistä ei kuitenkaan valitettu hallinto-oikeuteen kertaakaan. Uhkasakon tuomitsemispäätöksistä tehtyjä valituksia oli kolme. Nämä kaikki ovat vielä käsittelemättä hallinto-oikeudessa.

Vuonna 2020 ei tehty arviointi- ja ohjauskäyntejä (AJO).

5. ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

5.1 Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen

Rajatarkastus ylläpitää ohjeistusta tuonnista kolmansista maista viraston internetsivulla sekä yksilöllisellä sähköposti- ja puhelinopastuksella tuontien säädöstenmukaisuuden varmistamiseksi. Nettisivuilla palvelee myös interaktiivinen koirien, kissojen ja frettien Suomeen saapumisen ehtojen hakukone, joka on saanut paljon kiitosta käyttäjiltä.

EU:n uutta valvonta-asetusta sekä delegoituja säädöksiä alettiin noudattaa 14.12.2019 ja uusi kansallinen tuontivalvontalaki astui voimaan 19.12.2019. Täten koko eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen lakipohja muuttui. Vuonna 2020 tehtiin suuri työ nettisivujen päivittämiseksi vastaamaan uutta lainsäädäntöä.

Matkamessuihin 16.-19.1 osallistuttiin suurella näkyvyydellä. Eläinlääketieteen opiskelijoille pidettiin luentoja eläinlääkintähuollon ja epidemiologian kurseilla. Tullia koulutettiin Tullin rajoituspäivillä sekä lentotullin henkilökunnalle pidettiin kolme samansisällöistä koulutustilaisuutta alkuvuodesta. Läänineläinlääkäreitä koulutettiin AVI-Ruokavirasto neuvottelupäivillä. Brexitiin liittyen tuojia koulutettiin ulkoministeriön, Kauppakamarin ja Britannian suurlähetystön seminaarissa.

Tiedotusvälineille annettiin haastatteluita ja toimitettiin materiaalia. Suurin osa media-yhteydenotoista koskivat koirien tuontia, niin laillista kuin laitontakin. Etenkin rescuekoirien tuonti kiinnosti toimittajia. Yksi mediayhteydenotto koski ankeriaiden tuontia sekä elävänä että elintarvikkeena. Seuraeläinten tuontivaatimuksista ja Suomen lähialueilla esiintyvän afrikkalaisen sikaruton leviämisvaarasta tiedotettiin aktiivisesti sidosryhmille.

5.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja niiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen

Lievissä tuotteita koskevissa puutteissa (esim. puutteellinen ulkopakkausten merkintä) toimijoille on annettu kirjallinen tai suullinen huomautus. Pakkausmerkintöihin ja aistinarviointiin liittyvistä puutteista huomautettiin kirjallisesti täyttämällä tarkastuspöytäkirja. Puutteellisten pakkausmerkintöjen kohdalla maahantuojalta pyydettiin kirjallisesti selvitystä siitä, miten merkitseminen aiottiin toteuttaa (esim. tarroitus). Pakkausmerkinnöissä olevista puutteista on tiedotettu myös paikallisviranomaisia määränpääpaikkakunnassa. Tuojat ovat ryhtyneet välittömästi korjaaviin toimenpiteisiin saatuaan huomautuksen kirjallisena tai suullisena, koska muutoin erän tuontia ei ole sallittu. Toimijoille annettujen kirjallisten huomautusten jälkeen on varmistettu seuraava erä tarkastamalla, että puute on korjattu. Vaihtelut vuosittain ovat olleet hyvin pieniä, ja puutteiden korjaamiseksi on riittänyt huomautus.

Taulukko 5.2.1. Toimijoille annetut seuraamukset 2020: EU:n alueelle jääneet elintarvikkeet. Kirjalliset huomautukset annettiin puutteellisten pakkausmerkintöjen (4) ja hajun perusteella (1). Vuosien 2019, 2018 ja 2017 luvut on merkitty taulukkoon suluissa.

Elintarvikkeet	Erien määrä		Kirjallinen huomautus				Hylkääminen			
	2020	(2019; 2018; 2017)	2020	(2019; 2018; 2017)	2020	(2019; 2018; 2017)	2020	(2019; 2018; 2017)	2020	(2019; 2018; 2017)
	kpl	(kpl)	kpl	(kpl)	%	(%)	kpl	(kpl)	%	(%)
Helsingin satama	555	(651; 570; 700)	4	(2; 7; 2)	0,7	(0,3; 1,2; 0,3)	0	(4; 2; 0)	0,0	(0,6; 0,4; 0,0)
Lentoasema	19	(40; 41; 41)	1	(2; 5; 1)	5,3	(5,0; 12,2; 2,4)	0	(3; 2; 0)	0,0	(7,5; 4,9; 0,0)
Vaalimaa	39	(44; 42; 34)	0	(0; 0; 0)	0,0	(0,0; 0,0; 0,0)	0	(0; 0; 0)	0,0	(0,0; 0,0; 0,0)
Yhteensä	613	(735; 653; 775)	5	(4; 12; 3)	0,8	(0,5; 1,8; 0,4)	0	(7; 4; 0)	0,0	(1,0; 0,6; 0,0)

Taulukko 5.2.2. Toimijoille annetut seuraamukset 2019: EU:n alueelle jääneet sivutuotteet. Huomautuksen syynä puutteelliset pakkausmerkinnät (2) ja lämpötila (6). Hylkäyksen syynä asianmukaisen terveystodistuksen puuttuminen (4) ja kuljetusmuodon vaihtuminen Keski-Euroopassa ilman rajatarkastusta (1). Vuosien 2019, 2018 ja 2017 luvut on merkitty taulukkoon suluissa.

Sivutuotteet	Erien määrä		Kirjallinen huomautus				Hylkääminen			
	2020	(2019; 2018; 2017)	2020	(2019; 2018; 2017)	2020	(2019; 2018; 2017)	2020	(2019; 2018; 2017)	2020	(2019; 2018; 2017)
	kpl	(kpl)	kpl	(kpl)	%	(%)	kpl	(kpl)	%	(%)
Helsingin satama	404	(320; 448; 375)	1	(1; 5; 1)	0,2	(0,3; 0,0; 0,3)	1	(1; 0; 1)	0,2	(0,3; 0,0; 0,3)
Lentoasema	218	(219; 250; 257)	7	(7; 3; 1)	3,2	(3,2; 1,2; 0,4)	4	(5; 7; 1)	1,8	(2,3; 2,8; 0,4)
Vaalimaa	22	(21; 29; 15)	0	(0; 0; 0)	0,0	(0,0; 0,9; 0,0)	0	(0; 0; 0)	0,0	(0,0; 0,0; 0,0)
Yhteensä	644	(560; 727; 647)	8	(8; 8; 2)	1,2	(1,4; 1,1; 0,3)	5	(6; 7; 2)	0,8	(1,1; 1,0; 0,3)

Eläinten maahantuonnissa esiintyvät puutteet on pyritty hoitamaan jo ennen eläimen maahantuloa pyytämällä asiakirjat etukäteen. Niissä tapauksissa, joissa puutteet ilmenevät vasta rajalla, Helsinki-Vantaan lentoasemalla eläin voidaan pitää häkissä rajatarkastusasemalla odottamassa asiakirjatäydennystä. Mikäli ongelma ei ratkea ajassa, joka katsotaan kohtuulliseksi eläimen häkissä pitämisen kannalta, eläin hylätään, jolloin vaihtoehtoina on palautus lähtömaahan, lopetus tai karanteeni. Karanteeni on lähinnä teoreettinen vaihtoehto koska hyväksytyä karanteenia ei ole Suo-

messa. Tällaisia tapauksia ei ollut vuonna 2020. Vaalimaalla eläin on voitu helpommin käännättää takaisin.

Taulukko 5.2.3. Toimijoille annetut seuraamukset 2019: tuontieläimet (luvut ovat tuotavien erien lukumääriä, yhdessä erässä voi olla useampia eläimiä). Hylkäyksen syynä on ollut puutteelliset tunnistetiedot (2) ja asiakirjoihin liittyvät puutteet (1). Vuosien 2019, 2018 ja 2017 luvut on merkitty taulukkoon su-luissa.

Eläimet	Erien määrä		Kirjallinen huomautus				Hylkääminen			
	2020	(2019; 2018; 2017)	2020	(2019; 2018; 2017)	2020	(2019; 2018; 2017)	2020	(2019; 2018; 2017)	2020	(2019; 2018; 2017)
	kpl	(kpl)	kpl	(kpl)	%	(%)	kpl	(kpl)	%	(%)
Lentoasema	30	(56; 79; 65)	0	(0; 2; 1)	0,0	(0,0; 2,5; 1,5)	0	(0; 5; 1)	0,0	(0,0; 6,3; 1,5)
Vaalimaa	225	(635; 597; 910)	0	(0; 0; 16)	0,0	(0,0; 0,0; 1,8)	3	(4; 6; 16)	1,3	(0,6; 1,0; 1,8)
Yhteensä	255	(690; 676; 975)	0	(0; 2; 17)	0,0	(0,0; 0,3; 1,7)	3	(4; 11; 17)	1,2	(0,6; 1,6; 1,7)

5.3. Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Rajatarkastustiimin tiimipalaveri pidettiin noin joka toinen viikko. Kokouksissa on pyritty nostamaan esille ajankohtaisia aiheita, myös rajatarkastuseriä koskevia asioita. Jaostopäällikkö osallistui noin kerran kuukaudessa pidettäviin Ruokaviraston, Tullin sekä maa- ja metsätalousministeriön yhteisen Tuontivalvontaryhmän kokouksiin, joissa pohdittiin yhteisiä valvonta-asetukseen liittyviä aiheita ja haasteita. Vuoden aikana perustettiin Ruokaviraston yhteinen TRACES yhteistyöryhmä, jonka puheenjohtajana toimii ELSI-jaoston rajaeläinlääkäri. Rajaeläinlääkäreitä osallistui myös Ruokaviraston sivutuoteprosessin ja Kemira-tiimin kokouksiin. Jaostopäällikkö osallistui useiden virastojen yhteisen mutageneesivalvontatyöryhmän kokouksiin alkuvuodesta. EU Komission vuoden 2017 ASF Fact Finding Missiosta saadun palautteen perusteella perustettu viranomaistyöryhmä (MMM, Ruokavirasto, Tulli ja Rajavartiolaitos) jatkoi aktiivista toimintaansa myös vuonna 2020.

Kun matkustaminen kokouksiin Brysseliin loppui koronapandemian takia, kokouksia ruvettiin pitämään etäyhteyksin. Tämä mahdollisti joustavamman osallistumisen kokouksiin. Jaoston jäseniä osallistui tästä syytä EU Komission rajatarkastustyöryhmän kokousten lisäksi myös valvonta-asetus asiantuntijaryhmän kokouksiin sekä Brexitiin liittyviin kokouksiin siltä osin, kun tämä koettiin hyödylliseksi substanssiaiheiden osalta.

Kansainvälisiin tiedusteluihin, rajatarkastusyhteistyöhön ja kannanottopyyntöihin vastattiin viivyttämättä.

6. TOIMINNAN RESURSSIT

Rajatarkastuksen suurin resurssi on osaava, kokenut ja sitoutunut henkilökunta. Toiminnan resurssit parantuivat, kun vuoden 2020 aikana saatiin vakinaistaa kokenut sijainen. Edelleen eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen resurssit ovat kuitenkin erittäin laajaan tehtäväkenttään ja rajatarkastusasemien aukiolovelvoitteeseen nähden alimitetut.

Vaalimaan rajatarkastusasema on erityisen haavoittuvainen koska toiminta on yhden rajaeläinlääkärin varassa. Paikallista sijaista ei ole käytettävissä. Tarkastuksia ei kyettä tekemään iltaisin ja viikonloppuisin. Myös Vaalimaan rajaeläinlääkärin lomasijaisen järjestäminen on haasteellista eikä loma-aikoina pystytä pitämään rajatarkastusase-

maa auki vaaditusti kolmena päivänä viikossa. Vaalimaan rajaeläinlääkärin lomien aikaan rajaeläinlääkäri ajaa Helsingistä tekemään tarkastukset kerran viikossa.

Intensiivinen rakentaminen Hakuninmaan rajatarkastusaseman lähitonteilla vaikeutti kulkua rajatarkastusasemalle huomattavasti. Rakennustöihin liittyvä räjäyttäminen ja maansiirto aiheuttivat voimakasta melua, mikä häiritsi työntekoa rajatarkastusasemalla. Rakennustyömaihin liittyvä pysäköinti tukki useita kertoja pääsyn rajatarkastusasemalle.

Helsingin sataman uuden rajatarkastusaseman rakennustyöt aloitettiin keväällä Vuosaaren satamassa, rakennuttajana Helsingin Satama. Rajatarkastusasema valmistui etuajassa ja loppukatselmointi pidettiin 22.12.2020. Toiminnan on tarkoitus muuttaa Hakuninmaalta Vuosaareen 1.3.2021 alkaen.

Laittomasti maahantuotujen seurantaeläintapausten käsittely syö suuren osan jaoston resursseista. Hallintopäätösten vaikuttavuus ja toteutumisen seuranta ei ole nykyisillä resursseilla tehokasta.

Suuret muutokset toimintaympäristössä aiheuttavat suureen koulutustarpeen. Koronapandemiasta johtuen rajaeläinlääkäripäiviä ei kuitenkaan järjestetty vuonna 2020. Varalakimiesvahvistuksemme ehti osallistua Control of Movement of Dogs and Cats Btsf-kurssille tammikuussa ennen kuin kaikki Btsf-kurssitoiminta keskeytettiin koronapandemian takia.

7. MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN TOIMINTAAN

- Koronapandemia tulee vaikuttamaan rajatarkastuksen rutiineihin ja erien määriin ainakin vielä vuonna 2021
- Brexit poikkeussäännöt loppuvat tammikuussa 2021 mikä tulee aiheuttamaan lisätöitä Vuosaaren ja lentoaseman rajatarkastusasemilla.
- Helsingin sataman rajatarkastusasema muuttaa Vuosaaren sataman rakennuttamaan uuteen rakennukseen 1.3.2021. Muutto sujuvoittaa rajatarkastusta huomattavasti toimijoiden kannalta.
- EU:n eläintautisäädöstö ja kansallinen eläintautilaki astuvat voimaan huhtikuussa 2021 ja tuovat mukanaan muutoksia tuontiehtojen suhteen. Tämä tuo mukanaan mittavaa uuden lainsäädännön omaksumistarvetta sekä tarvetta päivittää nettisivuja.
- Elävien eläinten eristys- ja karanteenimahdollisuuksien selvittelyä jatketaan.
- Uusien rajatarkastusasemien perustaminen esimerkiksi Sallaan ja Vainikkalaan nousee aika ajoin keskusteluun myös jatkossa.
- Rajapinta TRACES-NT ja ELMO-järjestelmien välille laskutuksen sujuvoittamiseksi on suunnitteilla.
- Laivojen ja lentojen manifestitietojen analysointiin liittyvän robotiikan kehittäminen toteutuu vuosina 2022-2024, kun Tullin uusi UTU-tietojärjestelmä etenee kattamaan myös eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen tuoteryhmät.